

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Homilia IX. (juxta Hieronymum VI.) Sermo qui factus est ad Ieremiam à Domino, dicens: Audi verba Testamenti hujus; usque ad eum locum, in quo dicitur: Conversi sunt ad iniquitates patrum suorum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

θεός ἐστιν, ἵνα τέτω παρὰ θεοῦ καὶ μωρὸς ὁ θεὸς μω-
ρανθῇ ἡ σοφία τοῦ κόσμου, καὶ ἐλεγχθῇ. καὶ γὰρ ἐ-
φερὲν ἡ σοφία τὸν κόσμον τέτρε τὴν σοφίαν τῆς
θεοῦ. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ ἀδύνατον, ἵνα νοήσῃς ὅτι
το μωρὸν ὁ θεὸς ἐμώσανεν τὴν σοφίαν τῆς κός-
μου. διδάτω με ἀγωνίζεσθαι, δοκῶν με εἰδέ-
ναι πολλὰ καὶ πλείονα, ὥστε πᾶσι ἀνόητον, καὶ ἀ-
παίδετον, καὶ μηδὲν συνιέντα, καὶ μὴ ἀγωνιζό-
μενον ὥστε λόγων ἡγναίων ὁποῖον δήποτε.
ἀλλὰ χρεῖαν ἔχω διαλεκτικῆς ὥστε εὐμένον, ἢ
θεωρημάτων βαθυτέρων; εἰδὼν ἡ μωρὸς αὐτὸς τοῦ
νοήματα, εἰδὼν μοι λεξάνει χρεῖαν ἐστὶν ὁ λόγος
δυσμύτης τῷ δατῶν μωρίαν; ἔτις ἵνα
μωρανθῇ ἡ σοφία τῆς κόςμου τέτρε, καὶ χρεῖαν τῆς
σοφίας ὁ θεὸς ἀγωνιζομένης ὥστε αὐτόν. αὐ-
τὴ γὰρ κατὰ ἐστὶν, ἀλλὰ ἀρετὴ τὸ μωρὸν ὁ θεὸς.
ὅτι τὸ μωρὸν ὁ θεὸς, σοφώτερον τῷ ἀνθρώπων
ἐστὶν. καὶ τὸ ἀδύνατον ὁ θεὸς, ἰσχυρότερον τῷ ἀνθρώπων
ἐστὶν. καὶ πᾶσι τὰ ἐναντία ὁ σωτὴρ με καὶ ὁ κύριος
ἀντήλει, ἵνα τοῖς ἐναντίοις λύσηται ἐναντία,
καὶ ἡμεῖς ἰσχυροποιώμεθα διὰ τὸ ἀδύνατον ἱστοῦ,
καὶ σοφισώμεθα διὰ τὸ μωρὸν ὁ θεὸς. καὶ εἰσαχ-
θέντες ἐν ταῖς διανοήσεσιν ἀναδείξωμεν ἐπὶ τὴν
σοφίαν, ἐπὶ τὴν ἰσχυρίαν ὁ θεὸς χρεῖαν ἱστοῦ. ὅ-
τι ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος αἰς τὰς αἰῶνας,
ἀμήν.

A Dei ad mundi sapientiam commiscendam
tota descendere, sed potius * modicum * MSS. R.
quod necessarium fuit, quod fatuum Dei
erat, ut hoc parvo & fatuo Dei infatuaretur
saeculi sapientia, * magnitudinem in se veni-
entis sapientiae impotens sustinere. Verum
exemplum interponamus, ut perspicue pos-
sit intelligi, quomodo fatuum Dei stultam
fecerit sapientiam mundi: fingam paulisper
me, qui aliquid putor esse, cum insipiente
aliquo, & inerudito conferre sermonem, saeculi sa-
pientia magnitudinem in
qui nihil intelligat, nihil acutae disputatio-
nis interroget; num quidnam opus mihi est
ad illius stultitiam arguendam, dialecticam se venien-
tis sustine-
men adhibere? Nonne ad unius sermunculi
jactum vilis & modici, qui tamen illius in-
telligentiae videatur acerrimus, fatuum &
insipientem esse convincam? Sic igitur ad
mundi sapientiam stultificandam non est o-
pus sapientiam Dei descendere, & cum ea
colluctari, quae deorsum est sapientia, sed
sufficit fatuum Dei: quoniam fatuum Dei 1. Cor. 1.
sapientius est hominibus, & infirmum Dei for-
tius hominibus, & omnia contraria Salvator
meus & Dominus assumpsit, ut contrariis
dissolvat contraria, & nos confirmemur ab
infirmis Jesu, & sapientes efficiamur a
fatuo ejus, & in hoc introducti possimus
ascendere ad sapientiam & virtutem Dei,
Jesum Christum, Dominum nostrum, cui
est gloria & imperium in saecula saeculorum,
Amen.

ΟΜΙΛΙΑ Θ.

Εἰς τό.

Ὁ λόγος ὁ ἡρόδοτος ὥστε τὸν ἱερεμίαν τῷ
κυρίῳ λέγων. ἀκούσατε τὰς λόγους τῆς δια-
θήκης ταύτης. μέχρι τῆς ἐπεσεραφισαν ἐπὶ
τὰς ἀδικίας τὰ πατέρων αὐτῶν τὰ ὀργιστῶν.

Eodem Interprete.

ΚΑΤΑ μὲν τὴν ἱστορίαν παρεστάντα τῷ
κυρίῳ ἡμῶν ἱστοῦ χρεῖαν; γέγονεν αὐτῷ ἡ
ἐπιδημία σωματικῶς καθολικῆς καὶ ἐπι-
λάμψασα ὅλην τὴν κόσμον, ὅτε ὁ λόγος Σαρξ
ἐγένετο; καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. ἦν γὰρ τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὁ φωτίζει πᾶν τὸν ἀνθρώπον ἐρχόμε-
νον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἡμῶν, καὶ ὁ κόσμος
δι' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς
τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτόν ἐπαρέλαβον. καὶ ἡμῶν τοις εἰδέναι ὅτι ὁ πρότερον ἐπε-
δήμει, εἰ καὶ μὴ σωματικῶς, ὥς ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγίῳ. καὶ μὲν τὴν ἐπιδημίαν αὐτῷ
ταύτῃ τὴν βλεπομένην πάλιν ἡμῖν ἐπιδημῆ. καὶ εἰ βάλει τῶν δόξων λαβεῖν,
N 3 capere

HOMILIA IX.

(juxta Hieronymum VI.)

Sermo qui factus est ad Jeremiam a Domino, 1er. 11, 1.
dicens: Audi verba Testamenti hujus; usque
ad eum locum, in quo dicitur: *Conversi* Ibid. 10.
sunt ad iniquitates patrum suorum.

capere argumentum, ausculta, quod dicitur. *Sermo qui factus est super Hieremiam à Domino, dicens: Audi, & reliqua.* Quis enim est hic sermo qui factus est à Domino, sive ad Hieremiam, sive ad Esaiam, sive ad quemlibet Prophetarum? An ille est qui erat in principio apud Deum? Ego nescio aliud verbum Domini prater ipsum, de quo dicit Evangelista: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Hoc autem scire debemus, quia hæc sit utilitas credentium, si sermo ad singulos quosque fiat. Quid mihi enim prodest, si descendat in mundum, & ego ipsum non habeam? E diverso autem etiam si ad universum mundum non veniat, & ego similis fuero Prophetarum, habeo ipsum. Dicam autem, quia & ad Moysen, & ad Hieremiam, & ad Esaiam, & ad singulos quosque Sanctorum idem sermo commoverit, & illud quod à Domino Discipulis dictum est:

Matth. 28. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, opere servatum ante adventum suum, quem omnibus manifestavit, Erat quippe cum Moysæ, cum Esaiæ, cum omnibus Sanctis, Quomodo enim poterant effari sermonem sine Dei ipsius adventu? Hæc autem nos qui Ecclesiastici sumus, magis debemus advertere, qui volumus eundem Deum esse Legis, & Evangelii, ipsum Deum, & antiquitus, & nunc, & in omnia sæcula sæculorum, Amen. Sunt quidam qui opinione sua veterem divinitatem ab ea quæ in Christo annuntiatur, dividant. Nos unum novimus Deum, & in præterito, & in præsentem, unum Christum & tunc & modo similiter & unum Spiritum sanctum, cum Patre, & Filio sempiternum. Hæc propter hoc quod lectum est: *Sermo qui factus est super Hieremiam à Domino dicens: quid ergo dicat & nos audiamus: Audite verba testamenti huius, & loquimini ad viros Iuda, & inhabitantes Hierusalem.* Viri Iuda nos sumus propter Christum, nec dubium est quod Dominus noster ex Iuda ortus sit. Nomen quoque ipsum Iuda si juxta Scripturas probave-

ro ad Christum * referri, Iuda non erunt increduli Christo Judæi, sed nos qui in Christo credimus. *Iuda te collaudant fratres tui, & laudant.* Non illum Iudam filium Iacob fratres sui laudaverunt, sed nunc Iudam laudant fratres sui. Ait quippe iste Iudas: *Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio Ecclesie cantabo tibi.* Dicitur ad illum Iudam:

*Psalm. 21. 23. sè ἀνέσασαν οἱ ἀδελφοί σε. αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νότα τῆς ἐχθρῶν σε. σε ἀνέσασαν. οὐκ ἐκείνον τὸν ἰσδαν τὸν υἱόν, τὴν ἰαχὴν οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ ἤνεσαν, τῶτον ὃ τὸν ἰσδαν ἀνέσασαν οἱ ἀδελφοί. ἐπεὶ φησιν ἐπὶ οὐδ' ἰσδ' αὐτοῦ. διηγῆσομαι τὸ ὄνομα σε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἐμῆς. * ἐλέγεται ὡς ἐκείνον τὸν ἰσδαν. αἱ χεῖρες*

πρὸς ἰερεμίαν ὡς ἀνέσασαν λέγων. ἀκούσατε, καὶ ἐξήκουσατε. ὁ λόγος ὁ ἡρώμενος ὡς ἀνέσασαν ἔτε πρὸς ἰερεμίαν, ἔτε πρὸς ἡσαΐαν, ἔτε πρὸς ἰζεκιήλ, ἔτε πρὸς ὀνδύπτε; ὁ ἐν ἀρχῇ τὸν θεόν. ἐγὼ οὐκ οἶδα ἄλλον λόγον κύριος, ἢ τῶτον ὡς ἐξήκουσεν ὁ εὐαγγελιστής. τὸ ἐν ἀρχῇ ὡς ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ὡς πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ὡς ὁ λόγος. καὶ ταῦτα ὃ ἡμᾶς εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἡ μάλιστα ἐν ἐνέδῳ πρὸς ἑκάστον, ὁ πῶς μία ἐστὶ τῶ λόγος. ἡ γὰρ μοι ὁ φελλός, εἰ ἐπιδημῶν ὁ λόγος τῶ κόσμῳ, ἐγὼ ὃ αὐτὸν οὐκ ἔγνων. ἐν ὃ ἔναντίς, καὶ μὴ δέπω ὅλῳ τῶ κόσμῳ ἐπιδημῶν, δὲς δέ με γεγονέναι καὶ τὰς προφητείας, ἐγὼ ἔχω τὸν λόγον, καὶ εἶποιμι αὐτῶν ὅτι ὁ χεῖρας γέγονε πρὸς μωσῆα, πρὸς ἰερεμίαν, πρὸς ἡσαΐαν, πρὸς ἑκάστον τῶ δικαίων, καὶ τὸ εἰρημῶν ὡς αὐτὰ πρὸς τὰς μαθητάς. ἰδὲ ἐγὼ εἰμι μετ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τῶ αἰῶνος. ἐργαζόμενος, ἐργάζομαι καὶ πρὸ τῆ ἐπιδημίας αὐτῶν. ἦν γὰρ μωσῆς, καὶ ὡς ἡσαΐας, καὶ ὡς ἑκάστος τῶ αἰῶνος. πῶς δὲ ὡς αὐτοὶ οἱ λόγοι θεοῦ λελαληκέναι, ὃ λόγος θεὸς ἐπιδημῶν αὐτοῖς; ταῦτα ὃ μάλιστα καθ' ἡμᾶς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀναγκὰς ἐπιγνώσκουσας, οἱ πνευ θέλομεν τὸν αὐτὸν εἶναι θεὸν νόμος ἐν αὐτῇ, τὸν αὐτὸν χεῖρας, ἐπὶ τῇ καὶ νῦν εἰς πάντας τὰς αἰῶνας. ἔσονται οἱ διακόποντες τὴν θεοτήτα τὴν πρὸς ἐντέλειαν τῆ ἐπιδημίας τῶ σωτῆρος, ὅσον ἐπὶ τῇ αὐτῶν ὑπολήψει, καὶ τῆς θεότητος τῆ ἐπαγγελιομένης ὡς ἡσοῦ χεῖρας. ἡμεῖς ὃ ἐν αὐτῇ θεοῖ, καὶ τότε, καὶ νῦν. ἐν αὐτῇ καὶ τότε, καὶ νῦν. ταῦτα διὰ τοῦ λόγου ὁ ἡρώμενος ὡς ἰερεμίαν ὡς ἀνέσασαν λέγων. πῶς ἡμᾶς ἀκούσωμεν; ἀκούσατε τὰς λόγους τῶ διαθήκης ταύτης. καὶ καλῶσατε ὡς ἀνδρας ἰσδ' αὐτοῦ, καὶ ὡς τὰς κατοικησάσας ἰερευσάλημ. ἀνδρες ἰσδ' αὐτοῦ ἡμεῖς ἐσμ' διὰ τὸν χεῖρας. ὡς ὁ δὲ ἰσδ' αὐτοῦ ἐξ ἰσδ' αὐτοῦ ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν. καὶ τὸ ὄνομα τῶ ἰσδ' αὐτοῦ ἀναθήσω, καὶ τὴν διπλοῦν ἐπὶ τὸν χεῖρας ἀναφύωμεν, ἀνδρες ἰσδ' αὐτοῦ οἱ ἀπέντες τῶ χεῖρας ἰσδ' αὐτοῦ οὐκ ἔσονται, ἀλλ' ἡμεῖς, ὅσοι πιστεύομεν ἐπὶ τὸν χεῖρας. ἰσδ' αὐτοῦ

* MSS. R. referri, nō erunt, leg. referri, nō erunt, manus tua super dorsum inimicorum tuorum. Gen. 49, 8. Te laudant. Non illum Iudam filium Iacob fratres sui laudaverunt, sed nunc Iudam laudant fratres sui. Ait quippe iste Iudas:

Psalm. 21. 23. Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio Ecclesie cantabo tibi. Dicitur ad illum Iudam:

*Psalm. 21. 23. sè ἀνέσασαν οἱ ἀδελφοί σε. αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νότα τῆς ἐχθρῶν σε. σε ἀνέσασαν. οὐκ ἐκείνον τὸν ἰσδαν τὸν υἱόν, τὴν ἰαχὴν οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ ἤνεσαν, τῶτον ὃ τὸν ἰσδαν ἀνέσασαν οἱ ἀδελφοί. ἐπεὶ φησιν ἐπὶ οὐδ' ἰσδ' αὐτοῦ. διηγῆσομαι τὸ ὄνομα σε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἐμῆς. * ἐλέγεται ὡς ἐκείνον τὸν ἰσδαν. αἱ χεῖρες*

οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ὁ ἐκείνους ὁ ἰσχυρὸς ὁ
 πᾶσι· ἢ ἰσχυρὸς ἔστιν τοῦτον ἀνέγραψε· ἀεὶ
 αὐτοῦ, ἐάν τῃ νοήσῃ τὴν ἀποκάλυψιν· τὴν κυρίαν
 σου καταργαῖ· τὸν διάβολον, ἀπεκδύ-
 μῃς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, καὶ δειγμα-
 τίσιν· καὶ θραμβύδον· ἐν τῷ ἔσχατῳ. ὁρᾷς
 πῶς ἀπὸ τοῦτον ἰσχυρὸν πεπληρωμένον ἡ λέγεσθαι
 ἀποφασίαν. αἱ χεῖρες σε ἀπὸ τοῦτον τῷ ἐκείνῳ
 σε· εἰ· ἐθ' ἔτιος ἐχθρὸς, λέγει· ὁ λόγος· νῦν· ἀπὸ
 ἀνδραϊσδὰς, ἀπὸς πᾶσι ἀνέγραφοι· ἀπὸς ἡμᾶς
 τὰς πεισθύνοντες ἐπὶ τὸν χεῖρ, διὰ τὴν φυλὴν
 ἰσδὰ λέγουσιν· πῶς καὶ ἰσδὰς; ἀπὸς ἀνδρας
 ἰσδὰ λέγουσιν· ὁ λόγος, καὶ ἀπὸς τὰς κατοικούν-
 τας ἱερουσαλὴμ, αὐτὴ ἐστὶν ἐκκλησία. ἐστὶ γὰρ ἡ
 πόλις ὅθεν ἡ ἐκκλησία, ἡ ὁρασις τῆς ἐκκλησίας. ἐν
 αὐτῇ ἐστὶν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ γαλήνη ἡμῶν. εἶγε ἐσμὲν
 ταῦτα ἐκκλησίας, πληθύνεται καὶ ὁραταί. ἀκούσα-
 τε ἐν τὰς λόγοις τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ λαλήσα-
 τε πρὸς ἀνδρας ἰσδὰ καὶ τὰς κατοικούντας ἱερου-
 σαλὴμ. καὶ ἐξῆς πρὸς αὐτὰς. ταῖς λέγει κύριος
 ὁ θεὸς ἰσραὴλ. ἀπαλάσσει· ἀνθρώπων· ὅς
 οὐκ ἀκούσονται τῶν λόγων τῆς διαθήκης, ἡς ἐνε-
 τεύλαμιν τοῖς πατέράσιν ὑμῶν. ἡς μάλα· αὐ-
 ἀκούσονται τῶν λόγων τῆς διαθήκης, ἡς ἐνετείλατο ὁ
 θεὸς τοῖς πατέράσιν. ἀκούγε· οἱ πεισθύνοντες ἐπὶ
 αὐτοῖς, ἢ οἱ· μὴ δὲ μὴ πεισθύνοντες ἐπὶ τὸν κύριον; φησὶ
 γὰρ ὁ σωτὴρ πρὸς ἐκείνους. εἰ ἀπὸς ἐστε μωσαῖ.
 ἀπὸς ἐστε ἀνέμοι, ἀπὸς γὰρ ἐμὰ ἐκείνῳ· ἐγρα-
 ψεν. εἰ γὰρ τῆς ἐκείνους γραμμασιν ἐπὶ πεισθύνετε,
 πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πεισθύνετε; ἐκδοὺν ἐκεί-
 νοις ἐμωσέα ἐπὶ πεισθύνουσιν. ἡμῖς γὰρ πεισθύνον-
 τες χεῖρ, πεισθύνοντες τῇ διαθήκῃ τῇ δια μω-
 σέως, καὶ πρὸς ἡμᾶς λέγεται· ἵνα μὴ καὶ ἄλλοι
 ῥήματα. ἀπαλάσσει· ὁ ἀνθρώπων· ὅς οὐκ
 ἀκούσονται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ἡς ἐνετείλα-
 μιν τοῖς πατέράσιν. ἐκείνοι ἐν ἔχουσι τὸ ἐπι-
 καλέσασθαι ἐναι. ἐγὼ γὰρ ἡκούσαν τῆς διαθήκης ἡς
 ἐνετείλατο ὁ θεὸς τοῖς πατέράσιν. ἐν ἡμέρᾳ
 φησὶν, ἡ ἀνέγραφοι αὐτὰς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἐκ
 τῆς καμίνης τῆς σιδηρᾶς. καὶ ἡμᾶς ἐξῆγαγόν· ὁ θεὸς ἐκ τῆς αἰγύπτου, ἐκ τῆς καμίνης τῆς σιδηρᾶς,
 μάλα καὶ τὸν νοήσαντα τὸ γεγραμμένον ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννης, ὅτι ὁ τόπος
 ὅπου ὁ κύριος αὐτῶν ἐσαυρώθη καλεῖται πνευματικῶς σόδομα, καὶ αἰγύπτῳ. εἰ γὰρ
 πνευματικῶς καλεῖται αἰγύπτῳ. οὐκ ἔστι γὰρ αὐτὴ ἡ αἰγύπτῳ ἡ πνευματικῶς καλε-
 μὴν αἰγύπτῳ αἰσθητῇ γὰρ δὴλον ὅτι, ἐάν νοήσῃς τὴν πνευματικῶς καλεμὴν
 αἰγύπτῳ, καὶ ἐξέλθῃς ἀπ' αὐτῆς. σὺ εἰ ὁ ἐξελθὼν ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐκ τῆς κα-
 μίνης τῆς σιδηρᾶς, καὶ λέγεται πρὸς σε. ἀκούσατε τὴν φωνὴν μου, καὶ ποιήσατε καὶ
 πάντα ταῦτα ὅσα ἐάν ἐνετείλαμιν ὑμῖν. ἢ τε ἐπαγγελία ὁ θεὸς ἐστὶ πρὸς τὰς ἀκ-
 αουδεν-

Manus tua super dorsum inimicorum tuorum.

Ubi reperitur ille Judas super dorsum ini-
 micorum suorum manus suas posuisse: Hi-
 storia nihil de eo tale conscripsit: Si autem
 consideres adventum Domini mei Jesu
 Christi, destruentis Zabulum, exspoliantis
 principatus & potestates, ostentui eos fa-
 cientis, & triumphantis in ligno, videbis
 quomodo super istum Iudam completa sit
 Prophetia dicens: Manus tua super dorsum
 inimicorum tuorum. Et nunc cum ad viros Iu-
 da sermo fit, nulli dubium est, quin ad Chri-
 stianos sermo fiat propter Christum, qui ex
 tribu Iuda natus est. Fit quoque sermo & ad
 inhabitantes Hierusalem, scilicet ad eos qui
 in Ecclesia habitant. Hæc est civitas magni
 Regis, hæc est visio pacis. Pax quippe in
 nobis, si tamen filii pacis sumus, multiplica-
 tur & cernitur. Audite ergo verba testamen-
 ti huius, & loquimini ad viros Iuda, & inhabi-
 tantes Hierusalem, & dicetis ad eos: Hæc dicit
 Dominus: Maledictus homo qui non audierit
 verba testamenti huius, quod mandavit patri-
 bus vestris. Quis magis audit verba testamē-
 ti, quod mandavit patribus? Nos qui in
 Christo credimus, an illi qui nec Moyli cre-
 diderunt, dum in Christo non credunt? ad
 quos Salvator ait: Si crederetis Moyli, crede-
 retis uique & mihi; de me enim ille scripsit. Si
 autem iteris illius non creditis, quomodo verbis
 meis credituri estis? Itaque illi Moyli non
 crediderunt; nos vero credentes in Chri-
 sto, credimus testamento, quod traditum
 est per Moysen, & ad nos dicitur, ne male-
 dicti fiamus: Maledictus homo qui non audierit
 verba testamenti huius quod mandavit patri-
 bus vestris. Ergo illi maledicti sunt; neque
 enim audierunt testamentum quod man-
 davit Deus patribus, in die qua eduxit eos de
 terra Egypti, de fornace ferrea: maxime
 juxta intelligentem id quod scriptum est in
 Joannis Apocalypsi, quia locus ubi crucifi-
 xus est Dominus, vocetur spiritualiter Sodo-
 ma & Egyptus. Si enim spiritualiter Egy-
 ptus quispiam nominatur, & non est Egy-
 ptus secundum intelligentiam corporalem,
 haud dubiū est, quin si intellexeris Egyptū
 spirituale, & exieris de ea, tu sis egrediens
 ex terra Egypti de fornace ferrea, & tibi
 dicatur: Audite vocem meam, & facite juxta
 hæc omnia. Deinde repromissio Dei est ad

1. Cor. 10
24.

Jerem. 11,
23.

1ob. 1, 46.

Jerem. 11, 4

E

dicatur

hæc omnia.

Deinde repromissio Dei est ad

audien-

audientes, si fecerint quaecunque praece-
 tit Dominus dicens: *Et eritis mihi in popu-
 lum, & ego ero vobis in Deum.* Non omnis qui
 se populum Dei dicit esse, populus Dei est.
 Iudaeorum populus populum se venditans
 Dei, meruit audire, *quia non populus meus
 vos:* & dictum est ad eum: *Non populus
 meus.* Et rursum iste populus vocatus est po-
 pulus: *Ipsi enim amulati sunt me,* inquit, *super
 non Deum.* De illis dicit: *Irritaverunt me in
 idolis suis, & ego amulabor eos super non gen-
 tem.* In gentem autem insipientem irritabo eos.
 Nos igitur in populum Dei facti sumus, &
 annuntiatur iustitia populo, qui nascetur de
 Gentibus. Iste enim populus subito nasci-
 tur: & in Propheta scriptum est: *Si nata est
 gens in semel.* Quando Salvator ascendit ad
 caelos, & crediderunt una die quinque mil-
 lia, & alia addita sunt tria millia, vere tunc
 fuit cernere populum in semel natum ter-
 mone Dei, & repente sterilem, parturien-
 tem, ad quam dicitur: *Lactare sterilis quae
 non parit, erumpe & clama quae non pariturus,
 quia plures filii deserte magis quam ejus quae
 habet virum.* Deserta Ecclesia à Lege, de-
 serta à Deo erat. Habens autem virum Sy-
 nagoga Legem, habebat & Deum. Quid
 ergo pollicetur Deus? *Eritis mihi in popu-
 lum, & ego ero vobis in Deum.* Non est omni-
 um Deus, sed eorum tantum quibus se lar-
 gitus est, quomodo Patriarchae illi, ad quem
 dixit: *Ego sum Deus tuus:* & rursum alii: *Ego
 Deus ero Deus tuus:* nec non de aliis: *Ero,* in-
 quit, *Deus eorum.* Putasne aliquando conse-
 quimur, id quod per singulos dico, ut Deus
 omnium fiat Deus noster. Si autem vis plen-
 ius discere quorum sit Deus, & quibus vo-
 cabulum sui nominis largiatur: *Ego,* inquit,
Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob:
 idque ipsum exponens Salvator ait: *Deus au-
 tem non est mortuorum, sed viventium.* Quis est
 mortuus? Uti que peccator, qui non habet
 dicentem: *Ego sum vita,* qui habet mortua
 opera, qui necdum poenitentiam egit ab o-
 peribus mortuis: de quo Apostolus ait:
*Non rursum fundamentum jacentes poeniten-
 tia ab operibus mortuis.* Si ergo Deus non est
 Deus mortuorum sed viventium, & scimus
 esse viventem eum qui convertatur in Chri-
 sto, ut fiat particeps ejus, & si volumus ut &
 Deus noster sit, renuntiemus operibus mor-
 tuis, ut pollicitationem suam in nobis com-
 pleat dicens: *Et ero vobis in Deum, ut statuam
 juramentum meum, quod juravi patribus ve-
 stris dare illis terram fluentem lac & mel.*
 Observa quid dicat: *Statuam juramentum,*

ονίαις, εὐὸν ποιήσασιν αὐτὸν τέταται, λέγεται.
 καὶ ἐσεσθε μοι εἰς λαόν. καὶ γὰρ ἐσομαι ὑμῖν εἰς
 θεόν. & πᾶς ὁ λέγων ὁ λαὸς εἶναι θεοῦ, λαὸς ἐστὶ
 θεοῦ. ἐκείνοι ἔν οι ἐπαγγελία μὲν εἶναι λαὸς
 θεοῦ, & λαὸς με ὑμῖν ἤκουσαν ἐν τῷ. διότι &
 λαὸς με ὑμῖν ἐρρήθη πρὸς τὸν λαὸν ἐκείνους.
 & λαὸς με. καὶ πάλιν. ἐπὶ ὁ λαὸς ἐκλήθη &
 λαὸς. αὐτοὶ γὰρ παρέκλησαν με ἐπὶ & θεοῦ.
 αὐτοὶ ἐκείνων ἢ λέγει. παρῶρξισαν με ἐν τοῖς ἐ-
 δώλοις αὐτῶν, καὶ γὰρ παρῶρξισαν αὐτοὺς ἐπὶ
 ὅσους ἐθνη. ἐπὶ ἐνεὶ ἀσωτηνῶ παρῶρξισαν αὐτοὺς.
 γεγονόνα μὲν ἡμεῖς τῷ θεῷ εἰς λαόν, καὶ ἡ δι-
 κασιωτῆ τῷ θεῷ ἀναγέλλεται τῷ λαῷ τῷ
 τεχνητοῦ μὲν, τῷ δὲ τῷ ἐνδῶν. ἐπὶ γὰρ ὁ
 λαὸς πικτεται ἀδρόως. ὅτι ἐν τῷ παρῶρξισαν ἢ ἐ-
 ρηται. εἰ ἐτέχθη ἐν τῷ ἀπαξ. ἐτέχθη ἢ ἐπὶ
 εἰς ἀπαξ, ὅτε ἐπεδεδήμηνεν ὁ σωτήρ, καὶ ἐπὶ
 σθυσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, χιλιάδες πεντε. καὶ
 παρῶρξισαν αὐτοὺς ἀλλὰ ἡμεῖς χιλιάδες τρεῖς. ὅτι
 ἐπὶ ἰδὲν ὅλον λαὸν πικτόμηνεν λόγῳ θεοῦ, καὶ
 ἀδρόως πικτεσαν τῷ σωτήρι, τῷ πρῶτον &
 τεκοῦσαν, πρὸς τὸ λέγεται. ἐν Θεῷ πικτεσαν
 ἢ & πικτεσαν. ῥῆξον & βόησον ἢ ὅσους ὠδῶσα.
 ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῶν ἐθνῶν, μάλλον ἢ τὸ ἐ-
 χέσας τὸν ἄνθρωπον. ἐξημῶ αὐτὴ νόμος, ἐξημῶ
 αὐτὴ θεοῦ λόγῳ. ἐχέσας ἢ ἄνθρωπον τὸν νόμον, ἐκεί-
 νη ἢ σωμαγωγῇ ἡλεεκται. πᾶν μοι ἐπαγγέ-
 λεται ὁ θεός, ἐσεσθε μοι εἰς λαόν, καὶ γὰρ ἐσομαι
 ὑμῖν εἰς θεόν. ὅσους ἐπὶ πάντων θεός, ἀλλὰ ἢ ἐκεί-
 νων οἱς χαρίζεται αὐτοὺς. ὡς πρὸς ἐχαρίσαστο
 αὐτοὺς τῷ πατεράδελφῳ ἐκείνῳ, ὃ εἶπεν. ἐγὼ
 θεὸς σὸς. καὶ πάλιν ἄλλῳ. ἐγὼ ἐσομαι σε
 θεός. καὶ αὐτοὶ ἐτέρων. ἐσομαι αὐτῶν θεός. πότε
 ἐν ἀρεῇ ἡμεῖς ἐπιποτῶ χάνομεν. ὁ καθ' ἑκάστον
 λέγει. εἰς τὸ τὸν θεὸν εἶναι ἡμῶν θεόν, εἰ ἢ θέλει
 μαθεῖν τῶν ἐν ὁ θεός, & πᾶν χαρίζεται τῷ
 αὐτοῦ δὴ πικλησιν. ἐγὼ, φησι, θεός ἀβραάμ,
 θεός ἰσαὰκ, θεός ἰακώβ. ὅτι διηγέμεν τὸ
 τοιοῦτον ὁ σωτήρ φησιν. ὁ θεός ὅσους ἐστὶ νεκρῶν,
 ἀλλὰ ζώντων. πᾶς ὁ νεκρὸς ὁ ἀμαρτωλὸς, ὁ μὴ
 ἔχων τὸν ἐπὶ νότον. ἐγὼ ἐμὲ ἢ ζῶν. ὁ ἔχων νε-
 κρὰ ἔργα, μὴ δὲ πῶ μετ' ἀνοήσας δὲ τῷ νεκρῶν
 ἔργων, αὐτῶν φησιν ὁ δόπος ὅλῳ. μὴ πάλιν
 θεμέλιον καὶ ἀδελφὸν μὲν μετ' ἀνοήσας δὲ τῷ νε-
 κρῶν ἔργων. εἰ τοίνυν ὁ θεός ὅσους ἐστὶ νεκρῶν θεός,
 ἀλλὰ ζώντων, καὶ οἱ δαμντὶς ἐστὶν ὁ ζῶν, ὅτι ὁ
 πολιτὸς οὐ μὲν καὶ χρεῖς, καὶ μὲν μετ' αὐτῶν. εἰ βεβλήμεθα ἵνα ἡμῶν ἢ ὁ θεός,
 δὲ τῷ ζῶν μετ' αὐτοῖς ἐργοῖς τῶν νεκρῶν, ἵνα τῷ ἐπαγγελίαν αὐτῶν πληρώσῃ τῷ
 λέγεται. ὅτι ἐγὼ ἐσομαι ὑμῖν εἰς θεόν. ὅπως ζήσω τὸν ὅρκον με, ὃν ὠμοσα τοῖς πατέράσιν
 ὑμῶν, τῷ δεῖν αὐτοῖς γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι. τῇρε γὰρ ὅτι λέγει. ζήσω τὸν
 ὅρκον

ὄρεον με, ὃν ὁμοσα τοῖς πατέρεσιν ὑμῶν, τοῦ
 δοῦναι αὐτοῖς γῆν ῥέσαν γάλα καὶ μέλι.
 αὐτὸν γὰρ ἐκεῖ ἡ γῆ, ἡ ἐπιγεία, τοῦ ὁμοσα
 γάλα καὶ μέλι. ἀλλ' ἐκείνη, ὅτι ἡς ἐδί-
 δασκεν ὁ σωτὴρ λέγων. μακάριοι οἱ περρεῖς,
 ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. εἶτα πάλιν
 ταῦτα περρεῖς λέγει. ὁ δὲ κύριος ἀποκρίνεται ὁ
 πῶς. ὅς ἐστιν ἀκούσας τῶν λόγων τῆς διαθήκης
 ταύτης. καὶ φησὶ. καὶ ἀπεκρίθη, καὶ εἶπα.
 γινώσκω κύριε. πῶς οὖν κύριε; ἡ κατατάσσεται
 ὁ δὲ κύριος ἐμὴν τοῖς λόγοις τῆς διαθήκης ταύ-
 τας. καὶ εἶπε κύριε πῶς με. ἀνάνηθι τὰς
 λόγους ταύτας ἐν πόλεσιν ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐξώθη
 ἰερουσαλὴμ. καὶ τοῖς ἐξώθη ἀναγνώσκοντες τὰς λό-
 γους τῆς διαθήκης ταύτης. ἀνάνηθι τὰς
 λόγους τῆς διαθήκης ταύτης. καὶ ποιή-
 σατε αὐτοὺς καὶ ἐκεῖ ἐποίησαν. καὶ εἶπε κύριε
 πῶς με. ἐν ῥέσῃ σιμωδεσμός ἐν ἀνθρώποις ἰε-
 ρουσαλὴμ, καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν ἰερουσαλὴμ. οὐκ οὖν
 σπουδαῖον μετάνοιαν ἔχοντες ἐν ῥέσῃ ἀ-
 μαρτήμασι. ὅτι ἀνθρώπων ἰερουσαλὴμ, εἰδοὺς ὅτι
 οἱ ἀνθρώποι, ἰερουσαλὴμ, διὰ τὸν χριστὸν ἰερουσαλὴμ
 οὐκ ἀνέστη, καὶ λεχθέντα. μήποτε γὰρ εἶπα, ἐν
 ἡμῖν εἰσιν ἀμαρτωλοὶ πνεύματα, καὶ πάλιν τὸν ὁρῶν
 λόγον προφητῶν, διὰ τὸ τοῦ λεγῶν ὁ πῶς φησὶ.
 ἐν ῥέσῃ σιμωδεσμός ἐν ἀνθρώποις ἰερουσαλὴμ, ὅτι
 ἐν τοῖς κατοικοῦσιν ἰερουσαλὴμ. ὅτι γὰρ οὐκ ἐστὶν
 ὡς χρηματίζουσιν ὁ δὲ πῶς τῆς ἐκκλησίας. σιμω-
 δεσμός ἀδικίας, καὶ σιμωδεσμός τῆς ἀμαρτημα-
 τῶν. ὡς ἀνέφαρτος ὅτι τῆς ἀμαρτηματῶν τῶν
 πατέρων τῶν πατέρων ἐκαστὸν σφίγγεται
 λεγόντες. ἐν ῥέσῃ σιμωδεσμός ἐν ἀνθρώποις ἰε-
 ρουσαλὴμ. ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐστὶν σιμωδεσμός ἐν ἡμῖν.
 πῶς ὁ ἐκ δόξης τῆς σιμωδεσμός ἐν ἡμῖν, ἡ καὶ
 μέλει τῆς δόξης ἐστὶ σιμωδεσμός ἐν πᾶσι. λύε
 πάντας σιμωδεσμούς ἀδικίας, διὰ τὸν σιμωδεσ-
 μὸν βλαβερῶν συναλλαγμάτων, πᾶσαν συγ-
 γραφὴν ἀδικον διάσπα. διὰ τὸν πῶς πεινῶντι τὸν
 ἀποστῆ. ἐν ῥέσῃ ἐν σιμωδεσμός ἐν ἀνθρώποις
 ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν ἰερουσαλὴμ. εἶπε
 σιμωδεσμός ἐν τῇ ἀδικίας τῆς πατέρων αὐτῶν
 τῶν πατέρων. ἐπεσεράφησαν ἐπὶ τῇ ἀδικίας.
 πῶς λέγει ἀπλῶς τῆς πατέρων; πῶς ἡ πῶς φησὶ.
 ἐπεσεράφησαν ἐπὶ τῇ ἀδικίας τῶν πατέρων
 αὐτῶν τῶν πατέρων; ἐλέγοντες ταῦτα λέγοντες πῶς
 ἡμᾶς, καὶ τῶς ἐν ἡμῖν ἀμαρτάνον-
 τας. πῶς ἐν ὅτι ἐν ἡμῖν ἀμαρτάνοντες, ἐπεσεράφησαν
 ἐπὶ τῇ ἀδικίας τῶν πατέρων, ἀλλὰ τῶν πατέρων
 τῶν πατέρων; μήποτε ἐν δὴ οἱ εἰσιν οἱ πατέρες
 ἡμῶν; καὶ ἐστὶ μὴ ἐν ἡμῖν εἰδὸς πατέρων
 τὸ χεῖρον, πῶς πιστεύεται γὰρ, υἱοὶ ἡμεῖς, φε-
 ρὲν εἶπεν, ὁ διαβόλου, ὅς δὲ δεικνύσιν
 ὁ λόγος ὁ διαβόλος λέγων. ὑμεῖς ἐν τῇ πατρὶ
 τῇ διαβόλου ἐστέ. ὅτι ὁ πεπρωμένος, γενο-
 μένος υἱοὶ θεοῦ. ἐπὶ τῇ ἀμαρτανωμῇ, ἐπεσερά-
 φησαν

A quod iuravi patribus vestris, dare illis terra n
 fluentem lac & mel. Hæc enim non est terra
 quam pollicitus est Deus, terra fluens lac
 & mel: sed ista est terra de qua Salvator do-
 cuit dicens: Beati mites, quoniam ipsi posside-
 bunt terram. Deinde ad hæc quæ dixerat
 Deus, Propheta respondit, id est ad id quod
 ait: Maledictus homo qui non audierit verba te-
 stamenti huius: & dicit: Et respondi & dixi:
 Fiat Domine. Quid est quod ait: Fiat Domi-
 ne? Utique id quod pronuntiavit Deus:
 Maledictus homo qui non audierit verba testa-
 menti huius. Et dixit Dominus ad me: Lege
 verba ista in civitate Iuda, & extra Hierusa-
 lem, & his qui foris sunt. Audite verba divi-
 na, provocantia nos ad salutem. Legimus ver-
 ba divina provocantia eos ad salutem. Verba sunt, legi-
 testamenti huius, & facite illa. Et dixit Domi-
 nus ad me: Inventa est colligatio in viris Iuda
 & inhabitantibus Hierusalem. Si peccaveri-
 mus nos qui propter Christum * Christiani salutem
 vocamur, & inventi fuerimus in numero
 peccatorum, & de nobis dicitur: Inventa est
 colligatio in viris Iuda, & inhabitantibus Hie-
 rusalem. Cum in Ecclesia Dei tales sunt in
 quibus reperitur laqueus iniquitatis, &
 vincula peccati, in tantum ut id quod de
 peccatore dicitur, eis valeat convenire:
 Vinculis peccatorum suorum unusquisque con-
 stringitur, tunc dicit Deus: Inventa est colli-
 gatio in viris Iuda. Verum non invenietur
 colligatio in nobis. Quomodo autem non
 invenietur colligatio in nobis, si usque ad
 hanc horam colligatio in quibusdam est.
 Sed solve omne vinculum iniquitatis, dissolve
 obligationes violentarum commutationum, o-
 mnem conscriptionem iniquam dissolve. Frange
 esurientibus panem tuum. Inventa est ergo
 colligatio in viris Iuda, inhabitantibus Hie-
 rusalem. Conversi sunt ad iniquitates patrum
 suorum priorum. Conversi sunt ad iniquita-
 tes. Quorum? Non ait simpliciter, patrum,
 sed cum additamento, patrum suorum prio-
 rum. Diximus hæc de nobis dici. & his qui in
 nobis sunt peccatores. Quomodo igitur qui
 inter nos sunt peccatores, conversi sunt ad
 iniquitates patrum, & patrum suorum prio-
 rum? Duplices habemus patres, & una spe-
 cies est pessimorum patrum. Siquidem an-
 tequam crederemus, Diabolus pater noster
 fuit, ut sermo Evangelicus ostendit, dicens:
 E pater Zabulo nati estis. Cum au-
 tem

* MS. R.
 Etiam his
 qui foris
 sunt: Au-
 dite verba
 divina
 provocan-
 tes eos ad
 salutem
 verba te-
 stamenti
 huius.
 aliam, et
 his
 qui foris
 sunt: Au-
 dite verba
 divina
 provocan-
 tes eos ad
 salutem
 verba te-
 stamenti
 huius.
 leg. 11, 7, 8.
 * MSS. R.
 viri Iuda
 vocamur.
 & inveni
 fuerunt in
 nobis nodi
 peccatorum
 Prov. 1, 12.
 Esaiæ 58, 6
 leg. 11, 10.

Ioh. 8, 44.

tem credidimus, facti sumus filii Dei. Si ergo post hæc peccaverimus, convertimur ad iniquitates patrum non simpliciter, sed patrum priorum. Ad probationem autem huius rei, quia duplices habemus patres, utimur & David testimonio, in quadragesimo quarto Psalmo, ita dicentis: *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui.* Quasi pater quippe cepit: *Audi filia.* Ergo duplices nostri patres sunt. Sed obliviscere, inquit, domum patris tui prioris. Si igitur oblitus domum patris tui prioris rursus fueris ad peccata conversus, incidisti in id quod nunc dicitur peccatum. *Conversi sunt ad iniquitates patrum suorum priorum.* Dicebamus dudum zabolium patrem nostrum fuisse, antequam Deus factus sit pater, si tamen nunc non habemus etiam zabolium patrem: quod etiam de Joannis Epistola approbamus, in 1. Joh. 3. 8. qua ita scribitur: *Omnes qui peccatum faciunt ex zabulo nati sunt.* Toties ex zabulo nascimur, quoties peccamus. Infelix iste qui semper generatur à zabulo. Rursumque multum beatus qui semper ex Deo nascitur. Neque enim semel dicam iustum ex Deo natum, sed per singula virtutis opera semper iustus nascitur ex Deo. Hoc autem ut plenius possit probari, etiam de Salvatoris nostri quotidiana natiuitate dicamus, liquido id in iustis obtinentes quod in Domino præcesserit. Salvator noster splendor est gloriæ, splendor autem non semel nascitur, & deinceps definit nasci: quotiescunque ortum fuerit lumen, ex quo splendor oritur, toties oritur & splendor gloriæ. Salvator noster sapientia est Dei. Sapientia vero splendor est lucis æternæ. Sic igitur Salvator semper nascitur, & ideo dicit: *Ante omnes colles generat me*, non, ut quidam male legunt, *generavit*. Si semper ex Patre nascitur Dominus, etiam tu in similitudinem ejus tantum adoptionis scriptum habens, semper generaris à Deo per singulos intellectus, per singula opera, & efficeris filius Dei in Christo Iesu, cui est gloria & imperium in sæcula sæculorum, Amen.

Φωτός αἰδὶς. εἰ ἐν ὁ σωτὴρ αἰὶ γυνάται. καὶ διὰ τὸ τοῦ λέγει. πρὸς ὃ πάντων βενῶν γυνάται. καὶ δὲ. πρὸς ὃ πάντων βενῶν γυνάται. καὶ αἰὶ γυνάται ὁ σωτὴρ πρὸς ὃ πατέρες. ἔτι καὶ σὺ εἰν ἔχης τὸ ὅτι ὑποστάσις πνεύματος αἰὶ γυνάται ἐν ὧν ὁ θεός, καὶ ἕκαστον ἔργον, καὶ ἕκαστον διάνοη. καὶ γυνάται ἔτι καὶ αἰὶ γυνάται ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐν χειρὶ ἡμῶν. ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος αἰὶ τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ἡμῶν ὅτι τὸς ἀδικίας ἐχ' ἀπαξ ἀπλῶς τῶν πατέρων, ἀλλὰ τὸς πρὸς τῶν πατέρων. εἰς τὸ παρῆσθαι ὅτι διπλοὶ ἡμῶν εἰσι οἱ πατέρες, καὶ σομαρῆτοίς διὰ τὸ μὴ ψαλμοῦ, ἔτι καὶ ἔχουσιν. ἀκυσσον θυγάτερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ ὤς σε, καὶ ἐπλάσθαι ὅτις τὸ πατέρες σε. πατὴρ λέγει. ἐπλάσθαι ὅτις τὸ πατέρες σε. ὡς γὰρ πατὴρ λέγει. ἀκυσσον θυγάτερ. ὅτι ἐν διπλοὶ οἱ πατέρες ἡμῶν εἰσι. ἀλλὰ ἐπλάσθαι τὸ ὅτις τὸ πατέρες σε τὸ πρὸς τῶν. εἰν ἐπιλαβόμεθα σε ὅτις τὸ πρὸς τῶν, πάλιν ἐπιστρέψας ἐπὶ τὰ ἀμαρτήματα, καὶ πεποιήκας τὰ λεγόμενα ἐν ταῖς ἀμαρτήματι, ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸς ἀδικίας τὸ πατέρων αὐτῶν τὸ πρὸς τῶν. ἐλεγον ὅτι καὶ ὁ διὰ τοῦ πρὸς τῶν ἡμῶν πατὴρ, πρὸς γυνάται ἡμῶν ὁ θεός πατὴρ. εἰγε καὶ νῦν ὅτι ἐστὶν ἡμῶν ὁ διὰ τοῦ πατὴρ. ὅτις πρὸς τῶν, ἐν ἡ γυνάται. πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, ἐν ὃ διαβόλος γυνάται. εἰ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῷ διαβόλου γυνάται, οὐνοὶ τῶν σωτῶν καὶ τὸ διαβόλου γυνάται, ὅσας ἀμαρτήματα. ταλαίπωρος ἐν ἑτοῖς ἐστὶν ὁ αἰὶ γυνάται ἐν ὃ διαβόλου. ὡς πρὸς πάλιν μακάριος ὁ αἰὶ γυνάται πρὸς ὃ θεός. εἰ γὰρ ἀπαξ ἐρῶ τὸν δικαίον γυνάται πρὸς ὃ θεός, ἀλλ' αἰ γυνάται καὶ ἕκαστον πρὸς ὃ ἀγαθὸν, ἐν ἡ γυνάται τὸν δικαίον ὁ θεός. εἰν ἐν ἐπιστήσῃ τοι ὅτις ὁ σωτὴρ, ὅτι ἐχ' ἐγγήνησεν ὁ πατὴρ τὸν υἱόν, καὶ ἀπέλευσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ διὰ τὸ ὅτι γυνάται αὐτὸν, ἀλλ' αἰ γυνάται αὐτὸν. πρὸς τῶν καὶ ἐπὶ τῷ δικαίῳ πρὸς ἀπλήσιον. ἰδὼμεν ὃ πρὸς ἡμῶν ἐστὶν ὁ σωτὴρ. ἀπαύγασμα δόξης. τὸ ἀπαύγασμα, τὸ δόξης ἐχ' ἀπαξ γυνάται, καὶ ἐχ' γυνάται. ἀλλ' ὅσον ἐστὶ τὸ φῶς ποιητικὸν ἐκ ἀπαύγασμα, ἐπὶ τοσοῦτον γυνάται τὸ ἀπαύγασμα τὸ δόξης ὃ θεός. ὁ σωτὴρ ἡμῶν σοφία ἐστὶ τὸ θεός. ἐστὶ ἡ σοφία ἀπαύγασμα.